

STYRETS ÅRSBERETNING 2020

STAVANGER SYMFONIORKESTER STIFTELSE

Orkesterets virksomhet

Stavanger Symfoniorkester (SSO) er et offentlig støttet symfoniorkester, organisert som en alminnelig stiftelse. De offentlige bidragsyterne er staten ved Kulturdepartementet, Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune. SSOs formål er å formidle orkestermusikk på høyt kunstnerisk nivå gjennom konserter og lyd/bildeproduksjoner, samt på annen måte bidra til økt forståelse av og interesse for musikk.

Orkesteret utviklet i 2016 en ny strategiplan for fireårsperioden 2017-2020 som ble vedtatt av styret i januar 2017. I planen er orkesterets visjon formulert slik: «SSO skal være et referansepunkt i internasjonalt musikkliv – lokalt forankret, internasjonalt orientert». Visjonsformuleringen gjenspeiler orkesterets ambisjon, og har vært styrende for virksomheten i 2020. De strategiske prioriteringene for denne perioden har vært: Kunstnerisk utvikling, programmering og publikumsutvikling, utadrettet virksomhet, internasjonal synlighet, og arbeidsmiljø og ressurser. De grunnleggende verdiene i SSO er åpen, til stede og engasjert.

Orkester, ledelse og styret har i løpet av året utviklet en ny strategi for SSO som skal lanseres og implementeres i 2021, og som vil være gjeldende frem til og med 2025.

Stavanger konserthus er orkesterets faste tilholdssted, men orkesteret gir konserter også en rekke andre steder i regionen og på turneer i inn- og utland.

H.K.H. Kronprins Haakon har vært orkesterets høye beskytter siden år 2000 og beskytterskapet ble i desember 2020, til stor glede for SSO, forlenget til utgangen av 2025. For Stavanger Symfoniorkester innebærer det å ha H.K.H. Kronprinsen som sin høye beskytter en stor anerkjennelse av orkesterets arbeid og kunstneriske nivå. Representanter for orkesteret møtte H.K.H. Kronprins Haakon til audiens på Slottet den 4. februar 2020.

Annerledesåret 2020

Stavanger Symfoniorkester rakk så vidt å lansere programmet for sesongen 2020/21, og det nærmet seg utsolgt for konsertabonnementer, før det ble full nasjonal nedstenging i mars. Siden har hele samfunnet vært utsatt for kontinuerlige og betydelige endringer. Improvisasjon ble raskt den nye normalen i SSO. Vi har gjort vårt ytterste for å opprettholde samfunnsoppdraget i tråd med strategi og mål. I ekstern kommunikasjon har det vært en målsetting å gå i takt med samfunnet, tilpasse budskapet og fremstå som en synlig samfunnsaktør med trygg tilstedeværelse for ansatte, publikum og den øvrige befolkningen i regionen.

Vi stilte oss tidlig spørsmålet om hvordan SSO kan navigere i og vokse ut av en krise; holde fokus, fortsette å bygge en mangfoldig og inkluderende arbeidsplass og samtidig styrke

samfunnsoppdraget vårt. Gjennom digital omstilling og systematisk innsats for å opprettholde - og forsterke - kontakten til publikum mener vi å ha lyktes i å ivareta vårt kjernepublikum, og samtidig i å nå nye publikumsgrupper.

Da nedstengingen av samfunnet var et faktum gikk SSO umiddelbart i gang med planlegging av en digital erstatning for de klassiske konsertene og de fysiske publikumsmøtene. Dette var i tråd med et langsiktig mål om å utforske det digitale formatet, men ble fremskyndet på grunn av pandemien.

Som første orkester i Norge startet SSO direkte sendt strømming via Facebook allerede torsdag 26. mars. Konsertserien fikk navnet SSO Soaré og hadde til hensikt å bidra til inspirasjon og gode musikkopplevelser i koronatiden. I perioden fra mars til juni spilte SSO 26 direkte sendte konserter, 8 innspillinger, over 40 utendørskonserter for beboere på sykehjem og i bofellesskap og 25 «pop-up» konserter i regionen. Torsdag 7. mai var vi også det første orkesteret i Norge som hadde 50 publikummere fysisk til stede i konsertsalen. Mandag 15. juni åpnet myndighetene for inntil 200 publikummere og SSO utsatte sommerferien for å spille tre konserter for våre abonnenter samme dag.

Tilgang til kunst og kultur under covid-19 har vist seg å være viktig for mange, for kulturell og sosial tilhørighet, og for å stimulere kreativitet og bidra til generelt økt psykisk helse. Spesielt for målgrupper som til vanlig er avskåret for aktiv deltakelse i kulturlivet, men som under covid-19 er ytterligere isolert fra omverden, har dette vist seg å være av stor betydning. Optimismen som rådde rett før sommerferien ble dessverre ikke innfridd, og høsten har vært preget av smitteoppblomstring og stadig endrede tiltak og anbefalinger fra myndighetene. SSO har imidlertid opprettholdt den kunstneriske aktiviteten på et høyt nivå gjennom hele andre halvår, og gjort nødvendige tilpasninger med tanke på dirigenter, solister og program. Denne fleksibiliteten og tilpasningsevnen ser ut til å være suksesskriterier også fremover inntil pandemien er under kontroll.

Kunstnerisk aktivitet

Administrerende direktør og sjefdirigent samarbeider med faglig råd, programråd, prøvespillkomité, seksjonsledere og gruppeledere om den kunstneriske utviklingen av orkesteret.

Latviske Andris Poga ble utnevnt som orkesterets nye sjefdirigent i mai 2019. Poga dirigerte orkesteret to ganger i 2020, blant annet på sesongåpningen i august, men starter først for fullt i rollen som sjefdirigent fra sesongen 2021/22. Poga har vært sjef for Latvias Nasjonale Symfoniorkester siden 2013/14-sesongen, og er en stadig stigende dirigentstjerne med tilbud fra noen av verdens beste orkestre. Han vant førsteprisen i Evgeny-Svetlanov Internasjonale dirigentkonkurranse i 2010, og ble senere engasjert som assistent for Paavo Järvi i Orchestre de Paris og i tilsvarende stilling i Boston Symphony Orchestra. Poga har uttalt følgende: «Å bli utnevnt til sjefdirigent for Stavanger Symfoniorkester innebærer mye mer enn bare tittelen. I rollen som sjefdirigent ligger det også en utfordring og en forpliktelse til å utvikle og bringe orkesteret til neste nivå. Jeg er svært glad for tilliten og gleder meg til å ta fatt på reisen sammen med Stavanger Symfoniorkester.»

Pogas oppstart med SSO har blitt omtalt svært positivt. I Stavanger Aftenblad stod følgende å lese etter at han gjestet orkesteret i oktober; «Rett mann på rett Stavanger-hylle. Etter to

gjesteopptredener i høst tyder alt på at SSO har gjort et helt riktig valg i latvieren Andris Poga som ny sjefdirigent fra neste høst av – og at vi som publikum kan glede oss til mange store stunder fremover med ham og orkesteret.» «En usedvanlig sympatisk personlighet, gode evner til kommunikasjon og oppmuntring, skarpe ører og omfattende kunnskaper er noen av kvalifikasjonene Poga medbringer. Jeg tror han kan ta et orkester som allerede lenge har vært i rivende utvikling, i nye og spennende retninger, også repertoarmessig.»

Assistentdirigenter

SSO fikk i 2020 innvilget støtte fra Sparebankstiftelsen DNB til å engasjere en assistentdirigent. Ordningen er et samarbeidsprosjekt med Talent Norge, og en del av et langsiktig program som skal fremme dirigenttalenter utdannet i Norge. To vinnere ble utpekt av juryen i juni 2020: Ingunn Korsgård Hagen og Roeland Henskens. De skal bistå sjefdirigent Andris Poga og andre gjestedirigenter, samt dirigere og co-programmere egne prosjekter. Avtalen løper til august 2021.

Conductor-in-Residence

Etter en strålende første konsert med SSO i oktober ble det innledet dialog med den unge og svært lovende dirigenten Tianyi Lu om et tettere samarbeid. Før utgangen av året ble det inngått en avtale om et 3-årig samarbeid med start høsten 2021, hvor Lu vil være SSOs Conductor-in-Residence. I en alder av 30 har Tianyi Lu allerede etablert seg som en dirigent av format, og hun blir invitert til ledende orkestre verden over. Høsten 2020 vant hun førstepris både i sir Georg Solti International Conductors' Competition i Frankfurt og The International Conducting Competition Guido Cantelli i Novara og Torino i Italia. Intensjonen er at Lu skal dirigere 3 prosjekter per sesong i avtaleperioden.

Orkesteret har besluttet å videreføre satsingen på historisk fremføringspraksis. For sesongene 2019/2020 og 2020/2021 blir dette blant annet ivaretatt av den nederlandske dirigenten og orkesterets Artist-in-Residence Jan Willem de Vriend. De Vriend har gjestet SSO en rekke ganger tidligere, første gang i 2015. Han regnes som en av de mest anerkjente og innovative eksponentene for historisk fremføringspraksis i vår tid. Som SSOs Artist-in-Residence viderefører han orkesterets 30 år lange tradisjon innenfor tidligmusikk, og følger i fotsporene til Frans Brüggen, Philippe Herreweghe og Fabio Biondi. De Vriend dirigerte SSO med solist Christian Ihle Hadland i januar. Han var tilbake i Stavanger under Kammermusikkfestivalen i august sammen med den glitrende norske sopranen Mari Eriksmoen, og i samspill med Åshild B. Nyhus på hardingfele i september.

Artist-in-Residence

Den fransk-tyske cellisten Nicholas Altstaedt var utnevnt til orkesterets «Artist-in-Residence» sesongen 2020-21, men de planlagte konsertene høsten 2020 måtte utgå grunnet Covid-19.

Konsserter

2020 åpnet med 4 nær utsolgte nyttårskonsserter. Foruten konferansier Petter Schjerven, var det lokale innslag med dirigent Nils Erik Måseidvåg og unge, lovende Tobias Vigrestad Mellestrand som kontratenor. Johan Dalene har tilknytning til Sandnes, og bidro med sitt fiolinspill som den andre solisten. Fredagskonserten ble åpnet med tale fra ordfører Kari Nessa Nordtun, Inge Steensland stipendiet ble utdelt etter pause og snaut 200 politikere, næringslivsledere og ambassadører ble samlet til mottakelse sammen med styret og ledelse etter konserten.

Etter lang planlegging, kunne endelig prøvene til Beethovens eneste opera, Fidelio, starte i begynnelsen av februar. Prosjektet, som var et samarbeid med Opera Rogaland, ble framført to ganger i Fartein Valen og høstet strålende anmeldelser. Markus Stenz dirigerte og Vera Rostin Wexelsen hadde regi. Stavanger Symfonikor bidro, forsterket med 9 profesjonelle sangere. Oppsetningen av Fidelio inngikk som en stor markering av Beethovens 250 års-jubileum.

Ludwig van Beethoven ble feiret videre, blant annet med symfoni nr. 3 Eroica under ledelse av dirigent Reinhard Goebel i slutten av februar. Ivrig tilhengere av den kjente Eroica fikk også anledning til å oppleve denne da påtroppende sjefdirigent Andris Poga var i Stavanger i slutten av november. Ikke alt som var planlagt for 250 års feiringen lot seg gjennomføre, men store deler av de planlagte verkene ble fremført. Det var knyttet store forventninger til at Missa Solemnis endelig skulle fremføres i Stavanger, med dirigent og tidligere kunstnerisk leder, Phillipe Herreweghe, det belgiske koret Collegium Vocale Gent, og solister. Det var med tungt hjerte at dette ble avlyst.

Uken før Norge stengte ned i mars var Hovedseriekonserten i Fartein Valen utsolgt til siste sete. Et åpenbart trekkplasteret var den legendariske 2. klaverkonserten til Sergej Rakmaninov som stod på programmet. Solist Kirill Gerstein og dirigent Sergei Kochanovsky skuffet ikke. Konserten ble avsluttet med Witold Lutoslawskis Konsert for orkester.

I mai ledet fiolinist og dirigent Henning Kraggerud SSO i eget program bygd rundt verk av Grieg, Bull, Svendsen og Sinding. Kraggerud gjorde en enestående innsats både som musiker og formidler, og konserten ble en fin opptakt til grunnlovsfeiringen uken etter. Før orkesteret tok sommerferie fikk publikum oppleve en ung og lovende dirigent, Tabita Berglund, samt den mer erfarne Arvid Engegård. Sistnevnte dirigerte hele 3 konserter som avslutning på sesongen, samme dag som myndighetene økte publikumsgrensen fra 50 til 200.

Åpningen av 20/21-sesongen ble en stor suksess. Andris Poga ledet orkesteret og internasjonalt anerkjente Vilde Frang var solist i Beethoven fiolinkonsert. Vilde Frang og Leif Ove Andsnes ledet også en intim kammerkonsert i Fartein Valen, og Andsnes var solist sammen sin nære samarbeidspartner og dirigent Eivind Gullberg Jensen uken etter. Responsen på disse konsertene var strålende, og fulgte opp SSOs bidrag til Kammermusikkfestivalen tidlig i august.

Det var mange godbiter å finne blant høstens konserter, og SSO har samarbeidet med mange ledende skikkelser og ensemble. Orkesteret har stiftet bekjentskap med dirigenter som Pablo Heras-Casada, James Gaffigan, Dalia Stasevska og Christian Reif. Det ble realisert fine samarbeid med Det Norske Solistkor og Nordic Brass Ensemble. 2020 bød også på møter med mange andre norske stjernesolister, ikke minst Mari Eriksmoen og Christian Ihle Hadland.

I desember rundet SSO av året med 3 populære konserter med Thomas Dybdahl og band. Kritikken var utelukkende positive. Julekonsertene er tilbake som en etablert tradisjon, og 2020-utgaven ble ledet av dirigent Lars Holm. Trio Mediæval bidro med sang og SSOs egen Hans Bjørkroth var solist på nyckelharpa. Janne Stigen Drangsholt var konferansier.

Gjennom 2020 har vi også feiret komponistene Nils Henrik Asheim og Åse Hedstrøm. SSO bidro sammen med den lokale rapperen Isah på strømmekonsert i samarbeid med Folken i mai.

«Endelig helg!» er en serie gratis konserter som gjennomføres i Stavanger konserthus' foajé. SSO inviterer lokale artister fra ulike sjangre til musikalsk samarbeid. I 2020 har SSO samarbeidet med Tore Renberg og Hilde Selvikvåg. Sistnevnte konsert måtte flyttes til Zetlitz-salen på grunn av kravet om fastmonterte seter for arrangement med 200 publikum.

«Kammer med utsikt» er en populær konsertserie for både nytt og eksisterende publikum. Musikerne i SSO velger program og deler den musikken de selv setter høyest. I 2020 ble det i alt spilt 7 kammerkonserter. Under normale omstendigheter spilles konsertene i konserthusets VIP-sal, men i høst måtte konsertene flyttes til Fartein Valen.

Utgivelser og innspillinger

I februar 2020, spilte SSO inn Bruckners Symfoni nr. 7 med dirigent Markus Stenz. Albumet ble sluppet i desember og har fått strålende anmeldelser blant annet i Aftenbladet, Klassekampen, Vårt Land og tyske Berliner Zeitung. I Klassekampens oppsummering av fjorårets beste norske plater tronet Bruckners 7. med følgende begrunnelse; *"I SSOs innspilling av Bruckners syvende symfoni skaper de en helt egen fortelling, en som jeg gjerne bruker som fremtidig referanseinnspilling av verket. Musikerne, med Stenz i spissen, behersker Bruckners timelange format gjennom renskårne tegninger av stemninger, overbevisende klangbehandling og en melodisk fantasi som har en dansers fleksibilitet og liv. Med suverent spill løfter orkesteret seg til et betydelig internasjonalt nivå."*

SSO har også gjort innspilling med Mari Eriksmoen og vår Conductor-in-Residence, Jan Willem de Vriend. Albumet slippes over hele verden i februar 2021.

Publikum og formidling

Publikum

I 2020 har SSO spilt konserter for 25 030 fysiske publikummere, mot 82 155 i 2019 og over 80 000 i et normalår. SSO har holdt en høy aktivitet med 173 konserter og produksjoner gjennom annerledesåret. I «normalåret» 2019 ble det registrert 193 konserter/spilleoppdrag. Av de 173 konsertene er 78 utendørs konserter i regionen grunnet restriksjoner i forbindelse med Covid-19. Orkesteret har dessuten spilt en kammerkonsert på Bru og en orkesterkonsert på Tysværtunet Kulturhus. De resterende 95 konsertene er spilt i Stavanger konserthus.

Totalt 11 konserter i 2020 var rettet mot barn og unge. 8 av disse var Tsjajkovskijs Nøtteknekkeren for til sammen 1 600 barnehagebarn i Fartein Valen – aldri før har SSOs julekonserter for barn vært viktigere enn akkurat i 2020! De øvrige 3 konsertene, Skinnvotten, Elefanten Babar og Lydo: Musikk i dataspill, ble markedsført inn mot henholdsvis barnehager og skoler. På grunn av at disse var rene strømmekonserter har vi ikke publikumstall.

I høst har vi satt opp de fleste konsertene to eller tre ganger for at flest mulig skal få anledning til å delta, men vi har samtidig fortsatt å strøme konsertene. Vi har hatt nærmere 80 000 digitale seere fra 70 land gjennom 2020.

Det er stor variasjon i programmering og spillesteder fra år til år, og målsettingen er ikke nødvendigvis å øke det totale antall publikum. Begrensningene som har kommet som en del av pandemien har naturligvis påvirket publikumstallene negativt, ikke bare for SSO men for hele

kulturfeltet. Gitt de krevende forutsetningene er styret svært tilfreds med publikumsoppslutningen i 2020 både fysisk og digitalt.

Kundeundersøkelser og innsikt

Kundekontakt og -dialog har vært utfordrende i 2020, men SSO har jobbet aktivt med kommunikasjon mot ulike publikumsgrupper. SSO har deltatt i COVID-19 Monitor undersøkelsene sammen med 21 av de store kulturinstitusjonene i Norge. Dette arbeidet har vært koordinert av og gjennomført i regi av Norsk Publikumsutvikling (NPU). 2 undersøkelser i 2020 ble distribuert til institusjoner i Norden, USA og Australia i samarbeid med bransjeorganisasjoner i de ulike landene. Resultatene fra en tredje undersøkelse ble klare i januar 2021. Undersøkelsene har blant annet målt publikums forhold til både fysiske og digitale konserter.

Oppbygging av abonnementsbasen har vært en prioritert oppgave de senere årene, og for første gang ble det vurdert at abonnementsstallene var i ferd med å nærme seg et tak. Onsdag 4. mars, uken før Norge ble stengt ned, ble sesongprogram og tema for 20/21 presentert for presse, samarbeidspartnere og abonnenter i VIP-salen. Dette skulle være avsparket for abonnementssalget, men det viste seg raskt at dette ikke lot seg gjennomføre. De planlagte konsertene for vårsesongen ble kansellert og abonnementssalget stanset.

SSO samarbeidet tett med de andre orkestrene og var med på å etablere en kundefremmelig praksis med ulike muligheter for abonnenter og publikum som allerede hadde betalt for billetter, refusjon, beholde tilgodehavende eller å støtte talentsatsningen til SSO. Før nedstenging hadde SSO 818 abonnenter i Klassikerserien og 872 i Hovedserien.

Formidlingsplattformer

Orkesterets årlige og trykte sesongprogram var kommet langt i planleggingen da forutsetningene ble endret og konsertkanselleringene startet. For å opprettholde kommunikasjonen med publikum og partnere, ble det derimot utviklet og lansert et magasin med intervju og portretter av SSOs Conductor-, Composer- og Artist-in-Residence, henholdsvis Jan Willem de Vriend, Anders Hillborg og Nicolas Altstaedt. Prosjektene med de to sistnevnte har foreløpig ikke blitt realisert på grunn av begrensninger som følge av covid-19, men vil bli forsøkt gjennomført senere. I tillegg til en større fotoserie under tittelen «Orkesterliv i koronatid», ble også samarbeidene med Nils Henrik Asheim og Åse Hedstrøm presentert.

Beethovens 250 års-jubileum ble markert med et flott og omfangsrikt program. I tillegg til fyldige konsert- og programbeskrivelser, inneholdt trykksaken innsiktsfulle artikler om Beethoven fra kompetente kjennere som Henrik Hellstenius, Habakuk Traber og Emil Bernhardt.

I et år hvor det har vært langt færre fysiske møter med publikum, har betydningen av aktiviteten på sosiale medier økt med Facebook og Instagram som hovedkanaler. Kontakten med fans og følgere har vært opprettholdt og forsterket gjennom blant annet digitalt vertskap på strømmekonsertene og en jevn strøm av saker og publiseringer på sosiale medier.

Nettsiden sso.no er en viktig plattform for publikum, med god brukervennlighet. Trafikken har sunket med 15.71% fra 2019 til 2020. Nedgangen har sammenheng med intensiv markedsføring av The Mute i 2019, samt mindre aktivitet pga. covid-situasjonen i 2020. Nedgangen i mobiltrafikk, fra 49.9% i 2019 til 34.4% i 2020, er uventet. Samtidig har desktop hatt en økning fra 18.5% i 2019 til

22% i 2020. Dette skiftet skyldes sannsynligvis ønske om å se strømmekonsserter på en større skjerm. Brukerne blir værende lengre på siden, fra ca. 1 minutt til 2 (67%). De besøker også i snitt 26% flere sider enn året før.

I 2019 lanserte SSO Norges første - og på det tidspunktet eneste - orkesterpodkast under navnet "Første sats". Satsingen har fortsatt i 2020 og det ble i løpet av året sluppet syv episoder med programleder Guttorm Andreassen. Podkasten har gjennom året tatt for seg blant annet Beethovenjubileet, klassisk musikk for barn, Andris Poga som ny sjefdirigent samt en egen «koronaspesial», alt selvsagt ispedd musikalske smakebiter. I løpet av året lanserte også SSO en egen nettbutikk.

Presse

Det er gledelig at orkesterets seriekonsserter anmeldes regelmessig i regionens viktigste avis Stavanger Aftenblad, og at de høster i hovedsak lovord og terningkast 5 og 6. SSO jobber kontinuerlig med tilrettelegging av saker for regional og nasjonal presse. Kulturjournalistikken er imidlertid under nedbygging i mange norske mediehus, prioriteringene har blitt strammere og det oppleves stadig mer utfordrende å få gjennomslag for saker.

SSO har samarbeidet gjentatte ganger med Stavanger Aftenblad om strømmekonsserter og Aftenbladets anmelder har flere ganger vært på orkesterets konserter i Fartein Valen. Han oppsummerer SSOs aktivitet i annerledesåret på følgende måte: «Ved å være sporty, fleksible, flittige og pragmatiske har SSO gjennom en hel sesong gitt oss, nesten ukentlig og hyppigere enn før, konserter av enestående kvalitet».

Avisen skriver også at "Det er langt vanskeligere å legge spilleplaner i koronatider enn ellers: Logistikken er vrien, det er begrenset med tilgjengelige utøvere, og dette fører fort til repertoarendringer. Spanjolen Pablo Heras-Casado har alt hatt en dirigentkarriere av de helt store, og har ledet både wienerne og berlinerne foruten metropolitanerne i New York. Det er et scoop å få ham til Stavanger under omstendighetene, egentlig under alle omstendigheter."

Aftenbladet laget en fin sak om karanteneoppholdet til dirigent Christian Reif og sopran Julia Bullock i dirigentboligen. Artikkelen genererte over 10.000 klikk på saken på nett bare det første døgnet, noe som er veldig høyt sammenlignet med andre saker som Aftenbladet skriver om SSO.

SSO ble også nevnt i en New York Times-artikkel som omhandlet flere store dirigenter i Covid-19-situasjonen, og avsluttet med følgende avsnitt: "Performances that have begun to go forward may be more humble. But for conductors who have been away from the stage, they have been overwhelming. Mr. Gaffigan, a New Yorker now in Norway, said that when his long break ended with a rehearsal in Stavanger, he couldn't wipe a smile off his face: 'It was this basic thing that I took for granted my whole life,' he said. 'The sound of someone playing in a room with me and being able to react to and mold that sound — it's such a privilege.'"

Priser og nominasjoner

I slutten av januar fant den prestisjetunge Grammy Awards sted i Los Angeles, California. SSOs album Symphonic Dances var nominert i kategorien «Best Immersive Audio Album». Det ble ingen Grammy til SSO, men svært hyggelig var det at prisen gikk til et annet norsk samarbeid, nemlig mellom Morten Lindberg, dirigent Anita Brevik, Trondheimsolistene og Nidarosdomens Jentekor.

SSOs innspilling av Bruckners 7. symfoni fra februar måned, var på Klassekampens liste som en av årets beste plater ved årets slutt. Platen fikk strålende anmeldelse under overskriften «Absolutt fabelaktig». Innspillingen har også høstet mange lovord i andre medier, nasjonalt og internasjonalt. "Sjeldent låter Bruckner så vakkert", skrev Peter Uehling, musikkansmelder for klassisk i Berliner Zeitung. Vi håper å kunne se innspillingen som Spellemannsnominert i kategorien «Klassisk» til neste år.

For The Mute vant SSO to Heddapriser, «Årets forestilling» og «Beste scenografi/kostymedesign», samt Subjektprisen 2019 for "Årets Scenekunst". Forestillingen skulle etter planen ha vært vist som en del av Hedda-dagene 2020, men grunnet covid-19 har dette prosjektet blitt utsatt til 2021.

Inge Steenslands stipend for 2020 ble tildelt tubaist Øyvind Grong. Styreleder Martin Gjelsvik stod for overrekkelsen som fant sted på SSOs Nyttårskonsert fredag 10. januar 2020.

Regionens symfoniorkester

Stavanger Symfoniorkester har et unikt tilholdssted i Stavanger konserthus. Lokalisert ved Bjergstedparken, der en rekke andre musikkinstusjoner og -organisasjoner holder til, er området blitt et nasjonalt kraftsenter for musikk og scenekunst med SSO som en sentral aktør. Samtidig har SSO i økende grad markert sin posisjon som hele regionens orkester. Antall konserter omkring i fylket har økt markant de senere årene. I 2020 har pandemien gjort at det har vært mer krevende å ta orkesteret ut i fylket som vi hadde ønsket, men det har blitt gjennomført 80 orkester- og kammerkonserter i regionen utenfor Stavanger konserthus.

Skal orkesteret nå ut til nye publikumsgrupper, er det viktig å vise seg på nye arenaer og inngå nye samarbeidskonstellasjoner. SSO er stolte over å være en del av Bjergsted Kulturpark og at vi er en viktig aktør i Samarbeidsutvalget i Bjergsted. Orkesteret samarbeider tett med Fakultet for utøvende kunsthøgskole ved UiS, Stavanger Kulturskole, Stavanger katedralskole (avdeling for musikk, dans og drama), Stavanger konserthus og det frivillige musikklivet i regionen.

I samarbeid med UiS får studenter i musikkhistorie og direksjon følge SSOs prøver, instrumentalstudenter har anledning til å prøvespille for å delta på utvalgte konsertproduksjoner og studentene har også hatt glede av mesterklasser med solister som har vært engasjert av orkesteret. SSO har i 2020 samarbeidet videre med UiS om et nytt Masterprogram for orkesterstudenter. SSO bidrar til utvikling av dirigenttalenter gjennom samarbeid med «Opptakt» og «Dirigentuka» som begge er populære programmer i regi av Universitetet i Stavanger. I juni var SSO vertskap for det suksessrike «Dirigentløftet» og «assistentdirigentordningen» sammen med UiS og Talent Norge.

Under pandemien har vi også gjort flere spennende samarbeidsprosjekter med aktører som ICORN, Tou Scene, Folken, Stavanger kommune & 17. mai-komiteen, Viking Fotballklubb, Lervig Bryggeri og Nordic Edge. SSO har videreført samarbeidet med Opera Rogaland og en rekke lokale artister, i tillegg til barnehager, grunnskoler og videregående skoler i regionen.

SSO har utviklet et konsept hvor næringslivet og andre organisasjoner får et innblikk i hvordan orkesteret jobber med prestasjoner. Konseptet, som inneholder både musikalske og faglige innslag, har vært delt med ulike samarbeidspartnere.

Samfunnsansvar

SSO har definert tre pilarer i vår strategi for samfunnsansvar:

1. Å høre til – kulturelt mangfold og barn & unge
2. Talentutvikling
3. Formidling, omstilling og publikumsbygging

1. Å høre til – Kulturelt mangfold, barn & unge

«Der folk ferdes» ble startet i 2010 på SSOs initiativ, og er etablert som en årlig begivenhet. Orkesteret deles opp i mindre ensembler og spiller gratis minikonsert i hele regionen over flere dager. SSO har også et «hemmelig» prosjekt med tittel Underground hvor grupper av musikere plutselig dukker og spiller på alle slags ventede og uventede steder. Disse prosjektene var planlagt også for 2020, men ble kansellert som følge av koronautbruddet. Gjennom året fikk vi derimot flere grupper ut og det ble til flott musikalske møter på kryss og tvers i fylket.

Samarbeidet SSO har med The International Cities of Refuge Network (ICORN) og Sølvberget ble også videreført i 2020 og resulterte i et strålende digitalt innslag under Stavanger Kommunes 17. mai feiring.

SSO har gjennom mange år hatt et godt og givende samarbeidet med Johannes Læringscenter, og intensjonen er at dette skal videreføres. Gjennom Kulturdepartementets budsjettbehandling for 2021, ble SSO tildelt kr 300 000 for å realisere en utendørskonsert for et mangfoldig publikum.

Barn og unge er en viktig målgruppe for orkesteret og utgjør normalt cirka 25 % av publikummerne. SSO ønsker å skape gode musikkopplevelser for barn og unge, slik at de assosierer sjangeren positivt og at det bidrar til gode musikkopplevelser når de blir voksne. Vi skal tilrettelegge og åpne for selve lytteopplevelsen og utforske musikken og orkesteret sammen med regionens barn og unge.

SSO startet i 2020 et langsiktig arbeid med å utvikle en digital læringsplattform. Intensjonen er at dette skal sikre godt innhold til barn og unge og være et viktig tilskudd for skolens læringsplaner. Wolfgang Plagge var i Stavanger i forbindelse med dette prosjektet og bidro med uovertruffen entusiasme og kunnskap.

LYDO ble startet i 2013 i samarbeid med Equinor Morgendagens Helter. Prosjektet er beregnet på 5.-10. klasse i grunnskolen, og kombinerer realfag med musikk. 2020 utgaven av LYDO ble en nedskalert utgave uten fysiske konserter på grunn av covid-19. I stedet ble det laget en digital konsert med Helene Bøksle og hvor skoleklassen som vant LYDO-konkurransen fikk fremført sitt vinnerbidrag av SSO. Bøksle og konferansier Stian Sandø er invitert tilbake og skal etter planen bidra i forbindelse med LYDO 2021.

2. Talentutvikling

SSO har støttet talentutvikling i en årrekke, og har bidratt til at mange unge talenter har realisert sitt potensiale som musiker. SSO skal være en katalysator for talentutvikling i Stavanger-regionen.

Siden 2010 har SSO årlig gjennomført Talentjakten i samarbeid med Equinor Morgendagens Helter, der unge orkestertalenter inngår i mentorordning og medvirker i minimum fire orkesterproduksjoner med SSO. Sesongen 2019-2020 ble tre talenter valgt ut etter prøvespill; Arseni Kazikov, fiolin, Sarah Jessica Stampe Nielsen, kontrabass og Shaili Aminzadeh, obo. SSO har videreført programmet for de tre talentene i sesongen 2020-2021 da svært mye av den planlagte aktiviteten i foregående sesong utgikk pga. Covid-19.

3. Formidling, omstilling og publikumsbygging

Orkesterets fortsatte relevans og innflytelse krever kontinuerlig omstilling og tilpasningsdyktighet. SSO utforsker stadig nye måter å formidle klassisk musikk på, og bidrar til å styrke interessen for sjangeren gjennom innovasjon og utvikling. Da pandemien brøt ut og myndighetene stengte ned landet, ble det som presenterte seg som en utfordring raskt snudd til en mulighet av SSO. På rekordtid fikk orkesteret i samarbeid med Stavanger Konserthus på plass et tilbud for strømming av konserter. Det har vært en bratt læringskurve, men SSO legger bak seg et imponerende år og har levert et stort antall flotte konserter på nett. SSO befestet sin posisjon som et innovativt orkester, blant annet med et enestående filminnslag til Nordic Edge konferansen, som i 2020 var digital.

Økonomi

Årsregnskapet for 2020 endte med et driftsoverskudd på 12,7 mill. kr. Årsresultatet etter finansposter er på 13,4 mill. kr. Den viktigste årsaken til overskuddet er reduserte kostnader som følge av nedstenging og redusert virksomhet på grunn av Covid-19.

Egenkapitalen var 48,2 mill. kr. per 31.12.2020. Den solide egenkapitalen er et resultat av effekten av pensjonsomleggingen i 2016, i tillegg til en langsiktig nøktern ressursbruk og effektiviseringer i driften. Hensikten er å sikre orkesterets drift og videre utvikling i en periode med usikkerhet knyttet til fremtidige inntekter, både fra offentlige tilskudd og sponsormidler. I 2021 budsjetteres det med et økonomisk underskudd som vil redusere noe av egenkapitalen, men uten å svekke stiftelsens soliditet i vesentlig grad.

Samlede driftsinntekter var på 138,8 mill. kr i 2020, og av dette utgjorde egeninntektene 7,5 mill. kr (5,4%). Dette er vesentlig lavere enn i 2019, og skyldes hovedsakelig reduserte billettinntekter pga. publikumsbegrensninger som følge av Covid-19. Styret er tilfreds med resultatet for 2020, og med administrasjonens gode økonomistyring.

I 2016 etablerte virksomheten en pensjonsordning etter lov om innskuddspensjon. Samtidig ble den tidligere ytelsespensjonsordningen lukket, noe som innebærer at endringer i estimatavviket fra år til år føres direkte mot egenkapitalen. I 2020 er netto kostnad for den lukkede ordningen positiv med ca. 1,6 mill. kr. Dette skyldes bedre avkastning på pensjonsmidlene. Estimataavviket på ca. 10,9 mill. kr er i tillegg ført direkte mot egenkapitalen. Styret presiserer at det er vedvarende usikkerhet

knyttet til dette i fremtiden. Underdekningen i ytelsesordningen er bokført som gjeld i balansen med 14,4 millioner kroner per 31.12.2020.

Stiftelsens likviditet er god også i 2020, med en kontantbeholdning på 69 mill. kr. En vesentlig del av Stiftelsens likviditetsbeholdning er avsatt for fremtidige pensjonsutbetalinger, samt usikkerhet knyttet til økning i pensjonsforpliktelser. Ca. 3,1 millioner kroner av de likvide midlene er bundet i skattetrekk til ansatte.

Årsregnskapet gir et riktig bilde av den økonomiske situasjonen, og det er styrets vurdering at forholdene ligger til rette for videre drift.

Finansiell risiko

Styrets vurdering er at Stiftelsens finansielle risiko er akseptabel. Inntektene kommer hovedsakelig fra offentlige tilskudd. Billett- og honorarinntekter utgjør 3,5 %, mens brutto sponsormidler utgjør 1,7 %. Stiftelsen har ingen finansielle plasseringer og har ikke pantegjeld eller kortsiktige lån.

Selv om pensjonsforpliktelsene i balansen vil svinge med fremtidige endringer i beregningsforutsetninger, er stiftelsens likviditet og egenkapital tilpasset til å kunne håndtere fremtidige utbetalinger. Innskuddspensjonsordningen er en midlertidig løsning, og forhandlingene om varig pensjonsordning er utsatt til mellomoppgjøret våren 2021. Styret forutsetter imidlertid at partene vil komme til enighet om en løsning som vil gi økonomisk forutsigbarhet.

Det er stadig et mål for orkesteret å øke egeninntektene, og det jobbes kontinuerlig med å øke både billett- og sponsorinntekter. De siste årene har imidlertid vært krevende for næringslivet i regionen, og realistisk sett er mulighetene for betydelig økning i sponsorinntektene lav. SSO har i dag to hovedsamarbeidspartnere; Equinor og Wintershall DEA. Samarbeidet med Equinor strekker seg tilbake til 1990-tallet. Den nåværende avtalen er ettårig og gjelder 2020, men Equinor har utløst en ny ettårig opsjon, slik at samarbeidet er sikret også for 2021. Gjeldende avtale med Wintershall DEA har også varighet til og med 2020, men en ny avtale er signert for perioden 2021-2023. I tillegg har orkesteret etablert en mindre samarbeidsavtale med Lyse som starter i 2021. Sponsormidler utgjør et viktig tilskudd til SSOs økonomi. De gjør det mulig å styrke orkesterets internasjonale satsing, opprettholde den utadrettede virksomheten og realisere kostbare og nyskapende kunstneriske produksjoner, i tillegg til å drive talentutviklingsarbeid. Aktivitetene i bedriftsnettverket SSO Suite er nedskalert/satt på vent i 2020 pga. Covid-19.

Det er ikke inntruffet hendelser etter regnskapsårets slutt som har vesentlig betydning for Stiftelsens økonomiske stilling og resultat.

Styret og ledelse

Styret består av i alt ni medlemmer, seks kvinner og tre menn. Rogaland fylkeskommune oppnevner styreleder og fire styremedlemmer, i tillegg til ett medlem på politisk grunnlag. Stavanger kommune oppnevner også ett medlem på politisk grunnlag, mens de ansatte har valgt inn to medlemmer i styret. Styremedlemmene som ikke er politisk oppnevnt, har en funksjonstid på to år

med virkning fra 1. mars. De to politisk oppnevnte medlemmene er oppnevnt for fire år. Maksimal funksjonstid for alle styremedlemmer er åtte år. Styret har hatt seks styremøter i 2020 og behandlet i alt 51 saker.

Orkesteret har som mål å tydeliggjøre og profesjonalisere lederskapet i organisasjonen, inklusive det kunstneriske lederskapet. Strukturen med seksjonsledere som del av det operative kunstneriske lederskapet er unikt blant norske orkestre, og ivaretar en viktig rolle mellom dirigent, gruppeledere og musikere. Det arbeides kontinuerlig med å høyne kvalitet og effektivitet i arbeidet, samt sikre god gjennomføringsevne av den årlige virksomhetsplanen.

Arbeidsmiljø og likestilling

Stavanger Symfoniorkester har ved utgangen av året 85 musikere (84,4 årsverk) i faste stillinger og 14,5 årsverk i administrasjonen. De siste årene har SSO ansatt flere kvinner enn menn i orkesteret, og ved utgangen av 2020 var det fast ansatt 34 kvinnelige og 48 mannlige musikere. Ved utgangen av 2020 hadde orkesteret tre vakante stillinger, blant annet viktige roller som konsertmester I og konsertmester II. I administrasjonen var det 15 fast ansatte, derav åtte kvinner og syv menn.

Orkesteret er en internasjonal arbeidsplass der 41 av de fast ansatte ved årsskiftet er ikke-norske og representerer 19 forskjellige nasjonaliteter fra fire kontinenter. Orkesteret har som en del av arbeidet med ny strategiplan oppdatert SSOs verdsettelse til «Åpen», «Ambisiøs» og «Engasjert». Det kulturelle mangfoldet i SSO ses på som en viktig ressurs og det er etablert en langsiktig plan for å utvikle organisasjonen på fire områder; 1. Involverende ledelse, 2. Samstemthet, 3. Læring og utvikling og 4. Innovasjon.

Det arbeides kontinuerlig med oppfølgingstiltak for å styrke organisasjonskulturen. Orkesteret har etablert et eget kulturambassadørnettverk for å videreføre arbeidet med å beskrive og forbedre internkulturen i SSO, og bidra til å implementere dette i det daglige arbeidet. Kulturambassadørene er en bredt sammensatt gruppe som representerer alle deler av orkesteret. Dette for å skape en økt bevissthet om at vi bygger kulturen sammen, hver dag.

Orkesterets IA-handlingsplan har dannet basis for helse- og miljøarbeidet i 2020. Planen er i tråd med orkesterets vedtatte HMS-plan for perioden 2017-2020. De ansatte har god nytte av et omfattende fysisk og psykisk støtteapparat. Det fysiske støtteapparatet omfatter både fysioterapeuter og kiropraktor. I tillegg har orkesteret en avtale om bedriftshelsetjeneste med Spir Helse. Spir Helse er en støttespiller i arbeidet med å holde sykefravær på lavest mulig nivå, og bistår i utviklingen og vedlikehold av virksomhetens internkontrollsystem. De har også vært en viktig fagressurs i arbeidet med smitteverntiltak i forbindelse med pandemien. Alle ansatte fikk tilbud om influensavaksine høsten 2020. Orkesteret tilbyr dessuten ukentlig gratis yoga på arbeidsplassen som en del av det forebyggende arbeidet mot skader. De ukentlige innebandytreningene har det ikke vært mulig å gjennomføre, men disse vil starte opp igjen så snart smitteverntiltakene tillater det. En profesjonell mental trener kan benyttes til individuelle- og gruppesamtaler.

Gjennom store deler av 2020, har det blitt lagt ned en formidabel innsats for å sikre at orkesterets virksomhet har blitt drevet forsvarlig og i tråd med anbefalte retningslinjer fra myndighetene. Ledelsen har samarbeidet tett med både verneombud og tillitsvalgte internt, og med

bedriftshelsetjeneste, arbeidsgiverforening, bransjeforening og andre kulturinstitusjoner eksternt. Informasjonsdeling og dialog med ansatte har hatt høyeste prioritet, og gjennom hele den første fasen av pandemien ble det lagt ut daglige oppdateringer på intranett, både på norsk og engelsk. SSO fikk også tidlig på plass digitale allmøter for å sikre god inkludering og informasjonsflyt.

Sykefraværet i SSO 2020 er på 3,9%, som lavere enn 2019 der gjennomsnittet var 5,6%, og også under måltallet på 5,5%. SSO har hatt et økt fokus på sykefravær og har endret sin rapportering av sykefravær fra en manuell til en digital rapportering. Sykefraværet er under gjennomsnitt for fravær i Norge som per d.d. er rapportert til 6,2% for 2020.

Gjeldende IA-handlingsplan har også et eget delmål mot diskriminering knyttet til redusert funksjonsevne. Det er ikke registrert skader eller ulykker. Orkesteret forurensrer ikke det ytre miljø utover det som må påregnes i denne type virksomhet. Orkesteret holder til i Stavanger konserthus som er universelt utformet og har god og praktisk tilgjengelighet for alle grupper.

Framtidsutsikter

Orkesterets faste tilholdssted, Fartein Valen i Stavanger konserthus, er et enestående arbeidssted. Det danner et godt utgangspunkt for å realisere orkesterets ambisiøse mål om være hele regionens symfoniorkester, med stor kjennskap og suksess nasjonalt og internasjonalt. Utsiktene er gode med tanke på å sikre videre kunstnerisk vekst, bredde i konserttilbudet og god publikumsutvikling. Med det sagt står både SSO, kulturfeltet og hele nasjonen nå i en av de største og mest omfattende krisene i moderne tid, og ingen vet med sikkerhet hva konsekvensene vil bli på kort eller lengre sikt.

Gjennom 2020 har kulturfeltet blitt rammet hardt, selv om institusjonene med rammetilskudd fra stat og regioner har opplevd å få støtte for å kunne opprettholde aktivitet og virksomhet. Det har kommet på plass ekstraordinære støtteordninger, og signalene er at disse kan forventes videreført ved behov. Utfordrende økonomiske forhold både for publikum og næringsliv vil være et stort usikkerhetsmoment fremover, og medfører risiko for bortfall av viktige egeninntekter for SSO.

Blant orkesterets faste og lojale publikum er det fortsatt betydelig skepsis knyttet til å returnere til Fartein Valen og de faste seriekonsertene. Orkesteret er avhengige av abonnementskundene for å fylle salen uke etter uke. Abonnementsmassen er bygget opp over flere tiår, og det vil trolig ligge en stor utfordring i å få disse tilbake i konsertsalen, samt å rekruttere nye abonnenter til orkesterets konsertserier. Høyt kunstnerisk nivå, innovativ formidling, strategisk programmering, økt kundeinnsikt, effektiv markedsføring og gode konsertopplevelser er en forutsetning for å lykkes over tid.

Regionreformen for kulturfeltet ble overraskende avlyst av kulturministeren sent våren 2020. Det er imidlertid fortsatt usikkerhet knyttet til fremtidig offentlig finansiering. Avviklingen av prinsippet med faste fordelingsnøkler (70 % stat og 30 % regional), vil kunne sette press på og skape usikkerhet om finansiering fra kommune og fylke. Den statlige effektiviseringsreformen, den såkalte ABE-reformen, er på kort sikt forventet å fortsette, noe som betyr at orkesteret ikke vil få full kompensasjon for lønns- og prisvekst i årene fremover. Det arbeides kontinuerlig med å øke egeninntektene, men det er utfordrende å kompensere for denne inntektsnedgangen i en region preget av omstilling og usikkerhet knyttet til regionens hovednæring.

Det ble i 2016 oppnådd enighet om en midlertidig løsning på pensjonssaken, men det er fortsatt knyttet usikkerhet til ordningen på lengre sikt. Det ble reist krav om en permanent ordning med hybridpensjon i forbindelse med hovedoppgjøret i 2020, men saken er foreløpig utsatt til mellomoppgjøret våren 2021. God økonomistyring og fornuftig ressursbruk i alle ledd har ført til at SSO i dag framstår som en effektiv organisasjon. Fortsatt lavere offentlig støtte og økte kostnader og krav vil kunne resultere i økte utfordringer med å oppfylle orkesterets mål og samfunnsmessige forpliktelser, og kan på sikt gå ut over den kunstneriske kvaliteten.

Orkesterets viktigste grunnkapital er de ansatte. Det er derfor avgjørende for orkesterets videre kunstneriske vekst og utvikling at SSO framstår som en attraktiv arbeidsplass og tiltrekker seg de beste utøverne slik at grunnkapitalen kan vokse. Det gir de beste forutsetninger for å utnytte det kreative potensialet som institusjonen til enhver tid besitter.

Styret takker både tilskuddspartene, sponsorer, publikum og alle ansatte for viktige bidrag, stor innsats og meget gode resultater i året som har gått.

Stavanger 24.februar 2021

Martin Gjelsvik
Styreleder

Tone Grindland
Nestleder

Stein Bjelland
Styremedlem

Hilde Fahret Born
Styremedlem

Stein Slyngstad
Styremedlem

Björg Tysdal Moe
Styremedlem

Silje Christine Hellesen
Styremedlem

Karin Venaas
Styremedlem

Andrea Wensberg
Styremedlem

Morten Warland
Administrerende direktør

Dokument STYRETS ÅRSBERETNING 2020 er signert elektronisk av:

*Signert 25.02.21 av Gjelsvik,
Martin med BankID.*

Martin Gjelsvik
Styrets leder

*Signert 25.02.21 av Grindland,
Tone med BankID.*

Tone Grindland
Styrets nestleder

*Signert 26.02.21 av Bjelland,
Stein med BankID.*

Stein Bjelland
Styremedlem

*Signert 26.02.21 av Born, Hilde
Fahret med BankID.*

Hilde Fahret Born
Styremedlem

*Signert 26.02.21 av Hellesen,
Silje Christine med BankID.*

Silje Christine Hellesen
Styremedlem

*Signert 25.02.21 av Slyngstad,
Stein med BankID.*

Stein Slyngstad
Styremedlem

*Signert 25.02.21 av Moe, Bjørg
Tysdal med BankID.*

Bjørg Tysdal Moe
Styremedlem

*Signert 25.02.21 av Venaas,
Karin med BankID.*

Karin Venaas
Styremedlem

*Signert 26.02.21 av Wensberg,
Andrea Phipps med BankID.*

Andrea Phipps Wensberg
Styremedlem

*Signert 25.02.21 av Warland,
Morten med BankID.*

Morten Warland
Administrerende direktør